

สรุปผล Content Analysis โดยใช้ Coding Techniques

สรุปผลการการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ Coding Techniques ทำการแยกหมวดหมู่ เชื่อมโยงประเด็นที่สัมพันธ์และแจกแจงประเด็นที่สำคัญ จากการศึกษาปัจจัยและเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปาง เพื่อนำผลสรุปไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากการผสมผสานภูมิปัญญาพื้นถิ่นได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชุมชนในจังหวัดลำปาง โดยได้ผลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ 4 ข้อ (ผลวิเคราะห์จากภาพที่ 3.47-3.49) ดังนี้

1. ด้านการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา คือเครื่องมือที่สำคัญมากในการพัฒนาและออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ในพื้นที่จังหวัดลำปาง เพราะโครงการและการพัฒนาจะนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้รูปแบบใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม หรือแม้กระทั่งการประยุกต์ปรับใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นแบบเดิมให้เกิดผลงานที่มีคุณค่ามากขึ้น แต่ยังคงประโยชน์และคุณค่าของผลงานไว้ การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม ผนวกกับความโดดเด่นของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

จังหวัดลำปาง ถือเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นทางด้านทรัพยากรที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางด้านธรรมชาติ อาทิ ต้นไม้ ป่าไม้ แร่ธาตุ ดิน น้ำตก น้ำพุร้อน เป็นต้น หรือแม้กระทั่งทรัพยากรทางด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม อาทิ ความเชื่อในท้องถิ่น ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น ทรัพยากรที่โดดเด่นเหล่านี้นำไปสู่แนวคิดการพัฒนาศักยภาพของจังหวัดลำปางให้เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด อีกทั้งมุ่งเน้นการสะท้อนการใช้ชีวิตแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทรัพยากรต่างๆ ที่กล่าวมาเหล่านี้ คือต้นทุนที่มีค่าและจะนำมาสู่การพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของคนในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

ปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดลำปางมีการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาประยุกต์ และสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ โดยคงคุณค่าผลงานแต่ละชิ้นไว้คงเดิม ยกตัวอย่าง การพัฒนาผลงานเซรามิคชามตราไก่จาก อ.เกาะคา, การพัฒนาผลงานไม้สักแกะสลัก(ช้าง ม้า ดอกไม้ทิวลิป) จากชุมชนบ้านหลุก อ.แม่ทะ เป็นต้น อย่างไรก็ตามถึงแม้จังหวัดลำปางจะมีทรัพยากรที่มากมาย แต่ก็ยังคงเผชิญปัญหาการจัดการทรัพยากรเช่นเดียวกับหลายจังหวัด ยกตัวอย่าง ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายและทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือน้อยเต็มที การเผชิญปัญหาฝุ่นควัน การเผาป่า เป็นต้น ฉะนั้นภาครัฐควรมีการสนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่น เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการและชุมชนท้องถิ่นได้มีโอกาสในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ จากทรัพยากรหรือ

ต้นทุนของตนเอง ให้เกิดผลงานรูปแบบใหม่ภายใต้สภาพสังคมและความต้องการของยุคสมัยใหม่ เช่นเดียวกัน

โดยจังหวัดลำปางมีวิสัยทัศน์ “เมืองลำปางน่าอยู่ นครแห่งความสุข” ซึ่งพัฒนาแนวคิด ภายใต้ “ชุมชนวิถีพอเพียง เมื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์” ด้วยเหตุนี้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม มีความจำเป็นต้องนำวิถีอัตลักษณ์ล้านนา คุณค่าความดั้งเดิม การสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดความเป็นพลวัต ต่อยอดและดำรงอยู่ในสังคมปัจจุบัน เกิดเป็นจุดเด่น แสดงคุณค่าและมูลค่าในการพัฒนาให้มากที่สุด อันเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ ขนบธรรมเนียม การรักษาเชิดชู ความเข้าใจเรื่องราว ผ่านชุดความเชื่อทางวัฒนธรรม ควบคู่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมผ่านความเป็นตัวตนสู่สาธารณะและสังคมโลก อันเป็นลักษณะ “เก่าแบบตามโลก ใหม่อย่างมีกาลเทศะ”

1.2 การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงวิชาการ ไปสู่การปฏิบัติจริงในเชิงธุรกิจ

การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมชิ้นใหม่ๆ ขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายอื่นๆ นอกเหนือภาครัฐที่เข้ามาช่วยเหลือ ภาคีเครือข่ายจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้านอื่นๆ นอกเหนือจากที่ภาครัฐดูแล เพื่อส่งเสริมพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ให้เกิดรูปแบบนวัตกรรมใหม่ๆ ยกตัวอย่าง สถาบันการศึกษาในจังหวัดลำปาง ผู้ประกอบการ และเครือข่ายภาคประชาชน เป็นต้น กลุ่มภาคีเหล่านี้จะเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาและขับเคลื่อนให้เกิดผลงานผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เช่น สถาบันการศึกษา ถือว่ามีบทบาทมากในการส่งเสริมให้ความรู้ทางด้านวิชาการให้แก่ชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดการองค์ความรู้ใหม่ และนำมาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นที่แปลกใหม่ เช่นเดียวกับผู้ประกอบการ ที่ควรให้ความร่วมมือในการเปิดโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการบ่งบอกการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้แก่นักวิชาการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ชิ้นใหม่ได้อีกด้วย หรือแม้กระทั่งเครือข่ายภาคประชาชนที่อาจจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและผลักดันให้เกิดการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากจังหวัดลำปางมีการสนับสนุนสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและผู้ประกอบการหรือเครือข่ายภาคประชาชน จะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถกรรมนวัตกรรมใหม่จากท้องถิ่นได้อย่างต่อมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามภาคีเครือข่ายอื่นๆ ยังคงต้องการได้รับแรงกระตุ้นจากภาครัฐเป็นสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนสร้างการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

ดังนั้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมกับหน่วยงานทางราชการ (สำนักงานจังหวัด) เช่นการพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์ชุมชน

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม หรือผลงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ต้องร่วมมือกับ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด, การพัฒนานโยบายการท่องเที่ยว การผลักดัน กระตุ้นให้สังคมของชุมชนเกิดการพัฒนา ต้องร่วมมือกับ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา, การผลักดันการส่งเสริมการขาย การแสดงผลงานและจัดจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ ต้องร่วมมือกับ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด โดยทั้งหมดที่กล่าวมาต้องเกิดความร่วมมือกันทั้งสิ้น อันเป็นภาพรวมการทำงานเดียวกัน สอดคล้องกันทั้งระบบ มีการวางแผนการทำงานและดำเนินงานเชิงบูรณาการร่วมกันอย่างถูกต้อง เหมาะสม

ในการทำงานควรต้องมีการร่วมมือระหว่างกลุ่มศิลปหัตถกรรมต่างๆในจังหวัดลำปาง (มิใช่ต่างคนต่างทำงานของตนเองเสมอไป) ให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกัน เพื่อให้เกิดแนวความคิดสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ เนื่องจากใน 1 ภูมิปัญญาทางศิลปหัตถกรรม สามารถแตกขยาย การพัฒนาได้อย่างมากมาย โดยสามารถประยุกต์และพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิมให้เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ได้อยู่เสมอ เช่นงานจักสานสามารถแปรรูปได้หลากหลายลักษณะ หลากหลายลวดลาย หลากหลายการขึ้นรูป รวมถึงการแสวงหาวัสดุอื่นๆทั้งวัสดุทางธรรมชาติหรือวัสดุทางอุตสาหกรรมมาใช้ร่วมกันในการพัฒนาได้

1.3 สนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์

จังหวัดลำปางมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมใหม่ๆ โดยจังหวัดลำปางให้บทบาทหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือในการสนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ ยกตัวอย่าง การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณที่จะช่วยคิดค้นสร้างผลงานผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆขึ้นมา หรือสนับสนุนงบประมาณการคิดค้นการพัฒนาต่อยอดให้แก่ผลิตภัณฑ์เดิมที่ชุมชนท้องถิ่นสร้างสรรค์ผลงานมาให้เกิดผลงานรูปแบบใหม่นั้น หรือแม้กระทั่งการสนับสนุนในเรื่องของการอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อาทิ การประสานงานความร่วมมือต่างๆ การหาพื้นที่รองรับการอบรม, การอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการชุมชน, การให้ลูกหลานภายในชุมชนนั้นได้เห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในการส่งไม้ต่อสู่อนาคตเป็นต้น สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ล้วนแต่ทำให้การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมประสบความสำเร็จได้ แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของจังหวัดลำปาง ยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น งบประมาณที่สนับสนุนยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือทุกผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมที่จังหวัดลำปางมี จึงทำให้บางผลิตภัณฑ์ในชุมชนขาดโอกาสการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ขาดโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ และขาดช่องทางการหารายได้ของผู้ประกอบการและชุมชน หรือแม้แต่ปัญหาระดับชาติเช่น ปัญหาการเมืองและความมั่นคงอาจจะส่งผลให้เกิดปัญหาความไม่เสถียรภาพของนโยบายกระทบต่องบประมาณในการสนับสนุนการวิจัยและออกแบบผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นได้

ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆเข้ามาสู่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก (บางผลิตภัณฑ์เป็นการผลิตแบบ Mass Products) และมีราคาที่ไม่แพง เซรามิกที่นำเข้าจากประเทศจีน หรือการใช้วัสดุทาง

อุตสาหกรรมมาใช้ในการผลิตมากยิ่งขึ้น ทำให้ผลงานทางหัตถอุตสาหกรรมสามารถดีตัวให้มีราคาที่สูงได้ ทั้งที่วัสดุต่างๆเริ่มหายากมากขึ้น กลุ่มผู้สร้างสรรค์เหลือน้อยลง และความชำนาญ ทักษะเชิงช่างชั้นครูเริ่มหายากไปทุกขณะ รวมถึงทัศนคติความเข้าใจของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปจากอดีต ดังนั้นในการออกแบบและพัฒนาจำเป็นต้องให้ผลงานเกิดความแตกต่าง มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ต้องมีการศึกษาหาแนวความคิดการพัฒนาที่น่าสนใจ แตกต่าง เกิดการจดจำทั้งเทคนิคการผลิต การใช้วัสดุ เทคนิคเชิงช่างและภูมิปัญญา รวมถึงการมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะของสังคมและชุมชนเป็นจุดเด่น การสร้างเรื่องราวเป็นตัวยกระดับผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมอีกทางหนึ่ง

อีกประการหนึ่งคือ การพัฒนาผลงานต้องมาจากการใช้ภูมิปัญญาชุมชนในการต่อยอดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดแนวคิดที่แปลกใหม่มีเอกลักษณ์แต่ยังคงขนบธรรมเนียม แบบแผนเดิมแฝงอยู่ รวมถึงการนำเศษวัสดุที่เหลือจากการผลิตผลงานศิลปหัตถกรรมมาใช้ในการออกแบบ เช่นเศษหิน เศษไม้ อันเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า เปลี่ยนวัสดุธรรมชาติเหลือทิ้งให้เกิดมูลค่าได้ (แม้เศษจะเป็นชิ้นเล็กไม่สามารถประกอบเป็นโครงสร้างหลักได้ แต่สามารถนำมาใช้ประกอบตกแต่งผลงานได้ และควรนำไปใช้แบบนำกลับไปใช้ใหม่ Reuse มีใช้การ Recycle)

2. พัฒนาธุรกิจและเพิ่มมูลค่าสินค้า

จังหวัดลำปางมีสินค้าผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมที่ผลิตมาจากชุมชนในท้องถิ่นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละชุมชนแต่ละท้องถิ่นก็มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นแตกต่างกันออกไปตามต้นทุน วัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง ยกตัวอย่าง งานแกะสลักไม้บ้านหุลูก เป็นต้น สินค้าและผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมเหล่านี้ควรมีโอกาสได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของท้องถิ่นตนเอง เพื่อให้สินค้าและผลิตภัณฑ์ของตนเองเกิดความแปลกใหม่ตรงตามความต้องการของตลาดในปัจจุบัน รวมไปถึงสินค้าสามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการด้วย ภาครัฐควรเป็นผู้การสนับสนุนสร้างโอกาสการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การพัฒนาธุรกิจและเพิ่มมูลค่าสินค้าของผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปางอาศัย 4 ปัจจัย ดังนี้

2.1 สนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์

การที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมมีคุณค่าและมีมูลค่าเพิ่มขึ้นให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการนั้น การวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมเป็นส่วนสำคัญมากในการที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์จะนำมาสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ ผู้วิจัย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ภายใต้นวัตกรรมใหม่นั้นเกิดความแตกต่างและเป็นที่ดึงดูดใจให้แก่ลูกค้าในปัจจุบันมากขึ้น และอีกทั้งการวิจัยและการออกแบบยังครอบคลุมไปถึงเรื่องต้นทุน

การผลิต การตั้งราคา และช่องทางการขายอีกด้วย เพื่อให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมท้องถิ่นประสบความสำเร็จได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ฉะนั้นภาครัฐและภาคเอกชนควรมีการส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อส่งผลให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมท้องถิ่นเข้มแข็งและพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสร้างขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้กับประเทศได้

การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม จำเป็นต้องยึดหลักการพัฒนาผลงาน **ควบคู่การสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น** ซึ่งเป็นความสอดคล้องและการสนับสนุนจังหวัดลำปาง อันมีนโยบายของประเทศในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรอง ดังนั้นการพัฒนาไม่ใช่เพียงแต่การเปลี่ยนให้เป็นสิ่งใหม่เพียงอย่างเดียว ต้องมองให้ลึกถึงไปถึงความดั้งเดิม การมีเรื่องราวสะท้อนที่มานันยาวนาน ซึ่งบางอย่างกลายเป็นทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ซึ่งควรต้องเก็บรักษาไว้เป็นสิ่งที่สำคัญในการออกแบบ ผลงานต้องให้ความสำคัญต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่สื่อการเรียนรู้และมีผลต่อความประทับใจของผู้บริโภค *ไม่ควรทำการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงมากจนเกินขอบเขต จนขาดความเป็นเอกลักษณ์ชุมชนหรือถ้าเป็นสิ่งใหม่ควรต้องอยู่ภายใต้กรรมวิธีการผลิตแบบเดิม*

ในการพัฒนาผลงาน **แนวคิดวิธีการรวมกลุ่มชุมชน การสร้างความร่วมมือในการผสมผสานภูมิปัญญาเป็นสิ่งสำคัญ** เป็นแนวคิดที่น่าสนใจและควรส่งเสริม เพื่อให้รูปแบบผลงานเกิดการบูรณาการทางความคิดและต่อยอดทักษะภูมิปัญญา ให้เกิดรูปแบบหรือสินค้าที่สร้างความแตกต่างได้ ทั้งนี้การพัฒนาควรใช้เกณฑ์ มผช. และการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (จำนวน 3 ข้อ) เป็นองค์ประกอบสำคัญ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การออกแบบและพัฒนาผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวจะเป็นปัจจัยที่จะส่งผลผลงาน หรือสินค้านั้นๆได้รับการยอมรับและสามารถเข้าสู่กระบวนการสนับสนุนจากภาครัฐได้ในอนาคต

2.2 การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมผนวกกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม นอกเหนือจากการสนับสนุนการวิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อการพัฒนาธุรกิจและเพิ่มมูลค่าสินค้าของผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมนั้น การสนับสนุนเรื่องการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมผนวกกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ ก็ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะสร้างมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้เช่นกัน ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่เป็นผลงานผลิตภัณฑ์ที่พัฒนามาจากการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยการทำผลงานจะมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมของท้องถิ่นมาผสมผสานในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นนั้น จึงทำให้เกิดความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะที่บ่งบอกว่าผลิตภัณฑ์ในเป็นท้องถิ่นนั้นอย่างเด่นชัด ยกตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์ขามตราไก่ ก็จะทำให้ลูกค้ารู้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของจังหวัดลำปาง เป็นต้น นอกจากผลิตภัณฑ์แล้วท้องถิ่นยังมีช่างฝีมือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีเทคนิควิธีการในการสร้างเครื่องมือออกแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการผลิตและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ประสบความสำเร็จได้ ฉะนั้นการที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตและ

การออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นต้องอาศัยความรู้และความชำนาญของช่างฝีมือในท้องถิ่นประกอบด้วย เพราะเทคโนโลยีบางอย่างอาจช่วยให้ผลิตภัณฑ์ประสบความสำเร็จ แต่บางเทคโนโลยีก็อาจจะส่งผลเสียแก่ผลิตภัณฑ์หรือท้องถิ่นก็เป็นไปได้ ดังนั้นควรมีการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมแก่การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์แต่ละท้องถิ่น โดยไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของท้องถิ่นนั้นด้วย ปัจจุบันหลายพื้นที่ที่มีการนำใช้เทคโนโลยีมาใช้มากขึ้นในการผลิตผลงาน เพราะต้องการความรวดเร็วในการผลิต และต้องการการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆให้ดีขึ้น แต่อย่างไรยังพบปัญหาการขาดความรู้ในเรื่องของการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีในการผลิตอยู่บ้าง

แนวคิดในการพัฒนาผลงาน ต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งการพัฒนาอยู่ภายใต้แนวคิดอยู่ 2 ระยะ คือ แนวคิดชุมชนวิถีพอเพียง เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และระยะที่ 2 คือเมืองวัฒนธรรมที่มีความทันสมัย พัฒนาบนพื้นฐานของทุนทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อศักยภาพและขีดความสามารถสู่การแข่งขันในตลาดโลก Local to Global กล่าวคือ การออกแบบ สร้างสรรค์ต้องมีความทันสมัยเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและผลิตที่น่าสนใจ มีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมปัจจุบัน ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ให้เกิดเป็นผลงานหัตถอุตสาหกรรมในรูปแบบใหม่ น่าสนใจ เป็นการสร้างกลุ่มผู้บริโภคใหม่ ต่อยอดภูมิปัญญาสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนได้ การสร้างความทันสมัยนั้นควรมีเรื่องประโยชน์ใช้สอย รวมถึงวิธีการเปลี่ยนแนวคิดในการผลิตผลงานด้วยวิธีการต่างๆหรือนวัตกรรมใหม่ๆซึ่งไม่จำเป็นต้องยุ่งยากซับซ้อน(ชุมชนสามารถเข้าใจได้) หรือเป็นแนวคิดหาจุดร่วมการผสมผสานภูมิปัญญา การใช้วัสดุธรรมชาติมาใช้ร่วมในการออกแบบ แต่ถ้ามีวัสดุทางอุตสาหกรรมก็ควรมีการใช้พัฒนาในจำนวนที่มากจนเกินไป

2.3 การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นของฝากที่ระลึกระดับพรีเมียม

การเพิ่มมูลค่าของสินค้าและผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมท้องถิ่นอีกหนึ่งอย่าง คือการสร้างแบรนด์ ตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับในตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพราะหากสินค้าและผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและรู้จักของตลาดจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีโอกาสและช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้น จังหวัดลำปางจึงมีนโยบายในการส่งเสริมและผลักดันให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในจังหวัดลำปาง ให้มีการพัฒนาและยกระดับให้เป็นที่รู้จักภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP โดยมุ่งเน้นให้ท้องถิ่นพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างรายได้และความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมถึงสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน จังหวัดลำปางมีแผนการดำเนินงานทุกปีเพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการสนับสนุนและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมให้เป็นที่ยอมรับของตลาด นอกจากนี้นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ของจังหวัดลำปางที่เน้นวิสัยทัศน์ “เมืองลำปางน่าอยู่ นครแห่งความสุข” ให้มีความชัดเจนในแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาขึ้น โดยมีเป้าหมายระยะแรกของการพัฒนาที่เน้นการพัฒนาภายใต้แนวคิด “ชุมชนวิถีพอเพียง เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์” และระยะที่ 2 พัฒนาไปสู่

“เมืองวัฒนธรรมที่มีความทันสมัย พัฒนาบนฐานของทุนทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อศักยภาพและขีดความสามารถสู่การแข่งขันในตลาดโลก Local to Global นั้นจะนำมาสู่การจัดสร้างสรรค์ผลงานผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในยุคสมัยใหม่ เช่น ของฝาก ของที่ระลึก ที่มาจากผลิตภัณฑ์ในชุมชน เป็นต้น อย่างไรก็ตามผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมที่เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ก็ต้องมีจุดเด่นที่เฉพาะตัวไม่สามารถลอกเลียนแบบได้

ในการพัฒนาผลงานต้องทำการออกแบบเป็น 2 แนวคิด นั่นคือ 1 การต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเดิม เป็นการนำผลงานที่ชุมชนได้กระทำอยู่หรือเป็นงานที่ชุมชนได้คิดค้นพัฒนาขึ้น มาทำการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง เกิดเป็นผลงานที่ตั้งต้นจากชุมชนสู่การต่อยอด และ 2. การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นแนวคิดนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ ที่มีความพยายามปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแปลผลให้เกิดผลงานในรูปแบบมุมมองใหม่ และไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ซึ่งทั้ง 2 แนวคิดนี้ต้องเน้นหนักถึงความประณีตงดงาม ความหายาก ความเป็นเอกลักษณ์ และความเป็นต้นตำรับ โดยรูปแบบผลงานที่ได้รับการพัฒนาขึ้นต้องมีความน่าสนใจ สามารถตั้งราคาจำหน่ายได้สูงขึ้น ความเป็นผลงานพรีเมียม ทันสมัย เป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ไปพร้อมกับการแสวงหาตลาดกลุ่มผู้บริโภคใหม่ได้ เช่น การออกแบบเครื่องเรือน การออกแบบโคมไฟตกแต่ง และการออกแบบของตกแต่งบ้านที่มีประโยชน์ใช้สอย มากกว่าผลิตภัณฑ์จำพวก Table Ware อันเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีทุนในการใช้สอยสูง เป็นการจำหน่ายในปริมาณน้อยชิ้น (ใช้เวลาทำนาน) แต่มีราคาที่สูง ลดปัญหาเรื่องวัสดุราคาแพง วัสดุธรรมชาติหาได้ยาก ใช้เวลานานในการสร้างสรรค์ ขาดช่างผู้ผลิตที่มีทักษะฝีมือ และการคัดลอกสินค้า

2.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของกลุ่มเป้าหมายวิสาหกิจชุมชน ด้วยภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงการดำเนินวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นนั้น ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ความเชื่อความศรัทธา การดำเนินชีวิตต่างๆ และสิ่งเหล่านี้จะนำมาสู่เชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในชุมชนได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่าง การนำความเชื่อและมิตินางวัฒนธรรมเข้ามาประยุกต์ในผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ฉะนั้นควรมีการส่งเสริมการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมต่างๆมาพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดผลงานใหม่ โดยใช้ความเชื่อ ความศรัทธา ภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นนั้นให้ได้ ตามที่ได้กล่าวว่ไปข้างต้นว่านโยบายของจังหวัดลำปางมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต มุ่งเน้นทางด้านวัฒนธรรม จึงต้องให้มีการสร้างสรรค์ผลงานใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของชาวจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสการใช้ชีวิตของชาวจังหวัดลำปาง ดังนั้นจังหวัดลำปางจึงต้องเน้นการสนับสนุนการผลิตผลิตภัณฑ์ในชุมชนในท้องถิ่นให้มากขึ้นเดิม เพื่อที่จะส่งเสริมให้นโยบายการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จ รวมไปถึงชุมชนก็มีโอกาสได้สร้างผลิตภัณฑ์ของตนเองเพื่อรองรับนโยบายการท่องเที่ยวอีกด้วย

การพัฒนาต้องออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมให้เกิดความแตกต่างออกไป ลดความซ้ำซ้อนและสินค้าที่มีความเหมือนกัน หรือคล้ายกันกับชุมชนในจังหวัดอื่นๆ เพื่อเป็นการสร้างสรรค์สู่การเสาะหาโอกาสทางการตลาดในกลุ่มผู้บริโภคใหม่ๆ โดยในการออกแบบมีเพียงแต่แปลกใหม่น่าสนใจเท่านั้น ผลงานต้องมีประโยชน์ใช้สอย มีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มความคุ้มค่าให้แก่ผู้บริโภค มากกว่าผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านที่มีความวิจิตรสวยงามเพียงอย่างเดียว

3. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน

ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม ถือเป็นผลงานหรือสินค้าที่มาจากการทำมือ มีการใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติที่อยู่ในท้องถิ่น ประกอบกับการใช้ช่างฝีมือที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของท้องถิ่นในการผลิตผลงานหรือสินค้า ทำให้ผลงานหรือสินค้ามีระยะเวลาการผลิตที่นาน และราคาสูงกว่าสินค้าประเภทอุตสาหกรรมหรือสินค้าโรงงาน ที่ใช้เครื่องจักรในการผลิตเกือบทั้งหมดของกระบวนการผลิต และมีราคาสูงกว่า แต่อย่างไรก็ตามผลงานหรือสินค้าทุกประเภทควรมีการควบคุมคุณภาพมาตรฐาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลงานและสินค้าของตนเองมีคุณภาพ และเป็นที่ต้องการของลูกค้า นั้นหมายความว่าผลงานหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบจะต้องได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และได้รับเข้าสู่การค้าเสรีสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ตามลำดับ

จังหวัดลำปางมีการผลักดันส่งเสริมให้ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในท้องถิ่นมีมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ โดยส่วนงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมีการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในชุมชนทุกชั้นตอนมีคุณภาพและมาตรฐาน เช่น ขั้นตอนการวางแผนการผลิต ควรมีการสนับสนุนให้สร้างองค์ความรู้ ความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ โดยการส่งเสริมให้ผู้วิจัยกับช่าง เรียนรู้และเข้าใจทัศนคติ พร้อมสร้างแนวคิดและความต้องการของลูกค้า นำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่คุณภาพ ส่วนขั้นตอนของการผลิต ควรมีการตรวจสอบการผลิตที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน หรือแม้กระทั่งเครื่องมือในการผลิตควรมีมาตรฐาน หรือขั้นตอนของการจัดจำหน่าย ควรมีตราสินค้า คุณลักษณะสินค้าที่ชัดเจนให้แก่ลูกค้าตามมาตรฐานสากล เป็นต้น อีกทั้งจังหวัดลำปางยังการส่งเสริมโดยการจัดกิจกรรมที่มีการนำผลิตภัณฑ์มาจัดโชว์สินค้าให้ลูกค้าและตลาดเป็นที่รู้จัก รวมไปถึงมีจัดกิจกรรมแข่งขัน การคัดสรรสินค้าผลิตภัณฑ์ของแต่ละท้องถิ่นให้มีคุณภาพ มาตรฐาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งให้ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมจะได้รับการคัดสรรจะถูกการันตีคุณภาพจากตลาดที่เป็นที่ยอมรับ เช่น สินค้าผลิตภัณฑ์ OTOP ก็เป็นสัญลักษณ์การันตีคุณภาพสินค้าอัตลักษณ์ชุมชน หรือจะเป็นสินค้าที่ผ่านการรับรอง ISO 9001 มาตรฐานสากล เป็นต้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมให้เป็นตามเกณฑ์และเงื่อนไขของการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ นั้น ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบและประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสู่การค้าเสรีสินค้าผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของจังหวัดลำปางยังมีอีกจำนวนมาก บางครั้งการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณคงไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในการผลักดันส่งเสริมธุรกิจชุมชนให้เติบโตและประสบความสำเร็จได้ จังหวัดลำปางควรมีแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในชุมชนให้รวมตัวกันสร้างและผลิตผลงานที่มีคุณภาพขึ้นมาได้

ดังนั้นจังหวัดลำปางควรมีการส่งเสริมและการผลักดันให้ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในท้องถิ่นมีคุณภาพมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับของในประเทศและต่างประเทศ ไม่ว่าจะส่งเสริมทางทางตรงและทางอ้อมก็ย่อมเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดลำปางและสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้จังหวัดลำปาง

สรุปคือ ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาขึ้นจากการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ต้องอยู่ในเกณฑ์เงื่อนไข ที่สามารถทำการส่งเสริมให้ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และ สามารถนำผลงานเข้าสู่การพิจารณาโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP Products Champion : OPC)

4. พัฒนาตลาด

การตลาดถือเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำธุรกิจ เพราะการที่สินค้าหรือผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมจะจำหน่ายได้และประสบความสำเร็จนั้น ต้องมาจากการตลาดที่ดี การพัฒนารูปแบบตลาดต้องพัฒนาไปตามยุคสมัย เช่น ยุคสมัยปัจจุบันเน้นการเรื่องของเทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการเจรจาทางธุรกิจ ซื้อขายสินค้า หรือการโฆษณาสินค้า เป็นต้น จังหวัดลำปางจึงมีแนวทางการพัฒนารูปแบบตลาด เพื่อให้สินค้าหรือผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมในชุมชนประสบความสำเร็จในธุรกิจ ดังนี้

4.1 จัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการตามแหล่งชุมชน แหล่งการค้าที่มีศักยภาพหรือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆโดยต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานท้องถิ่นทุกระดับ

จังหวัดลำปางมีจุดเด่นในเรื่องของตำแหน่งที่ตั้ง ที่เป็นพื้นที่จุดศูนย์กลางทางภาคเหนือตอนบนของประเทศ เป็นพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Location) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเส้นทางไปยังจังหวัดและภูมิภาคอื่นๆได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงมีความสำคัญในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด อาทิ ด้านการท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจบริการ การค้าการลงทุน และการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งทางบก และทางอากาศ เพื่อประโยชน์ต่อการเดินทางของประชาชน และการเชื่อมต่อธุรกิจการค้า การขนส่งกระจายสินค้าของผู้ประกอบการต่างๆของภาคเหนือ จังหวัดลำปางควรใช้จุดเด่นในเรื่องของพื้นที่มาจำหน่ายสินค้าหรือบริการให้แก่ชุมชน โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนชุมชน ให้มีช่องทางการจัดจำหน่ายมากขึ้น ยกตัวอย่าง พื้นที่เส้นทางลำปาง-เชียงใหม่ ที่มีการเดินทางของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ควรมีการสร้างพื้นที่จำหน่ายของที่ระลึกของฝากให้แก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้มีช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าหรือผลงานผลิตภัณฑ์หัตถ

อุตสาหกรรม หรือการส่งเสริมให้มีการนำผลงานไปจำหน่ายตามเทศการระดับประเทศและนานาชาติให้มากขึ้น เน้นเพียงเทศการหรือการจัดงานที่เกี่ยวข้องที่มีความสำคัญ ทั้งนี้สถานที่จำหน่ายควรมีภาครัฐช่วยเหลือในเรื่องของการจัดสรรพื้นที่ เพื่อให้เกิดการจัดกาที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการจัดพื้นที่ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการและความพร้อมของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการด้วย เพราะหากไม่มีการวิเคราะห์พื้นที่อาจจะนำมาสู่ความล้มเหลวและสิ้นเปลืองงบประมาณได้

4.2 การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่น ทั้งแบบ Online และ Offline

การตลาดปัจจุบันมีการแข่งขันด้านการตลาดที่สูงขึ้น โดยเฉพาะยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เครื่องมือการตลาดเปลี่ยนไปด้วย การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่จึงมีความสำคัญมากกับการทำธุรกิจในปัจจุบัน การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่น ทั้งแบบ Online และ Offline ก็เช่นเดียวกัน จะส่งผลให้สินค้าหรือผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมประสบความสำเร็จมากขึ้น ดังนั้นจังหวัดลำปางควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนในเรื่องของการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ของท้องถิ่น ทั้งแบบ Online และ Offline เพื่อให้ลูกค้ารู้จักสินค้าหรือผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของชุมชนได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว และอาจจะนำมาสู่การตัดสินใจซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น ยกตัวอย่าง การทำประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บเพจ การทำประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ หรือการค้าขายแบบ ออนไลน์ ที่เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์เต็มรูปแบบทั้งการนำเสนอ การขาย และการขนส่ง เป็นต้น

4.3 สนับสนุนการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม เพื่อขยายตลาดสินค้าและบริการทั้งในและต่างประเทศ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมยุคดิจิทัล เป็นสังคมที่ไร้ขอบเขตในการสื่อสาร เพราะมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร จากโลกที่กว้างทำให้โลกแคบลงและเข้าถึงกันได้ การตลาดจึงมีใช้แหล่งช่องทางการสื่อสาร เป็นเครื่องมือในขยายตลาดสินค้าและบริการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้เป็นที่ยูู้จัก หรือที่เรียกว่า “ตลาดออนไลน์” ตลาดออนไลน์เป็นช่องทางที่สำคัญมากสำหรับลูกค้าในยุคปัจจุบัน เพราะลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ฉะนั้นควรมีส่งเสริมให้ความรู้การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเปิดช่องทางการจัดจำหน่าย หรือการทำสินค้าให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น เช่น การทำโฆษณาผ่านเว็บไซต์ การทำเว็บเพจเพื่อขายสินค้า รวมถึงการโพสต์ขายสินค้าในกลุ่มตลาดออนไลน์ต่างๆได้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีหลากหลายธุรกิจประสบความสำเร็จจากการขายของในตลาดออนไลน์ ดังนั้นหากมีการนำช่องทางการสื่อสารออนไลน์มาปรับใช้ให้แก่การจำหน่ายผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของชุมชนอย่างเหมาะสม จะทำให้ผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมของชุมชนสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นและประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจมากขึ้นเช่นกัน

4.4 สนับสนุนกิจกรรมในย่านพื้นที่การค้า

พื้นที่การค้าถือเป็นพื้นที่ที่มีการจัดจำหน่ายสินค้าและเป็นพื้นที่จับจ่ายใช้สอยให้แก่ลูกค้าที่ต้องการสินค้าต่างๆ ซึ่งหากมีนำผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมมาจำหน่าย อาจจะเป็นช่องทางการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จังหวัดลำปางเล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะดึงดูดให้ลูกค้าเข้าไปจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น จึงมีนโยบายและแผนการในการจัดกิจกรรมทุกปี ในการที่จะส่งเสริมช่องทางการขายและการตลาดให้แก่ผลงานผลิตภัณฑ์ในจังหวัดลำปาง อาทิ ลำปางเซรามิคแฟร์, งานสินค้าผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นต้น การสนับสนุนกิจกรรมในย่านพื้นที่การค้า(ไม่ควรคิดเพียงศูนย์การค้าในจังหวัดลำปางเท่านั้น ห้างสรรพสินค้าในจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง) จะทำให้ลูกค้าเข้าถึงสินค้าและผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมได้มากขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมการส่งเสริมที่ดีให้แก่ชุมชน ทั้งนี้อยากให้จังหวัดลำปางจัดกิจกรรมในการส่งเสริมการออกแบบสินค้าใหม่ๆ ในพื้นที่การค้า เพื่อให้แต่ละชุมชนมีพื้นที่ในการโชว์ศักยภาพ เอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเองขึ้นมา พร้อมทั้งลูกค้าสามารถที่จะเรียนรู้การออกแบบผลงานผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมได้จริง

จากผลสรุปข้อมูลของการพัฒนาตลาด ควรต้องได้มีการดำเนินการต่อเนื่องคือ หลังทำการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมจากการผสมผสานภูมิปัญญาพื้นถิ่นของจังหวัดลำปาง เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจเสริมจูน ผู้ปฏิบัติงานจึงได้ทำการเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางสำนักงานจังหวัดลำปาง เพื่อหาทิศทางในการสร้างสรรค์งานให้เกิดมีผลงานออกแบบมากขึ้น และจำนวนที่มากขึ้น เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรมเพียงพอต่อการจำหน่ายและแสดงสินค้า รวมถึงหาวิธีการพัฒนาตลาด การจัดจำหน่าย และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีภาพรวมการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งนี้ได้ทำการประชุมและหารือแนวคิด แผนดำเนินงานการพัฒนาร่วมกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เพื่อเสนอการจัดตั้งโครงการต่างๆขึ้น อันส่งผลต่อการวิจัยและพัฒนา สนับสนุนการออกแบบ การเพิ่มมูลค่าสินค้า การตลาด และการส่งเสริมการขาย โดยได้จัดทำโครงการจังหวัดลำปาง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ต่างๆ (เริ่มดำเนินการโครงการเดือนตุลาคม 2563 – กันยายน 2564) เพื่อสนับสนุนงานวิจัยในอนาคตให้เป็นไปตามแผนงานดังนี้

1. ด้านการวิจัย สนับสนุนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม การเพิ่มมูลค่าสินค้า จากโครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน เรื่อง *พัฒนาผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ชุมชนเชิงสร้างสรรค์สู่สากล กิจกรรม ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม จากการผสมผสานภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ* (ผลลัพธ์ได้ผลงานไม่ต่ำกว่า 200 ชิ้น) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดลำปาง

2. ด้านการพัฒนาตลาด การจัดแสดงผลงาน และการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้า ผลงานออกแบบหัตถอุตสาหกรรม จากโครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน เรื่อง

Ceramic City กิจกรรม ลำปางนครหัตถศิลป์ ถิ่นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ *Creative Industry Design Capital (CIDC)* หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

3. ด้านการจัดแสดงผลงาน การประชาสัมพันธ์โดยการใช้สื่อออนไลน์เพื่อขยายตลาดสินค้าทั้งในและต่างประเทศ สำหรับจัดจำหน่ายทางออนไลน์ จากโครงการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน เรื่องส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อสร้างความสามารถในการ แข่งขัน กิจกรรม ส่งเสริมช่องทางการตลาดและการจัดจำหน่ายสินค้าจังหวัดลำปาง หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง

4. ด้านการท่องเที่ยวและแสดงสินค้า จากโครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการ เรื่อง เที่ยวลำปาง 365 วัน โดยได้จัดกิจกรรมงาน *Event* ขึ้นภายในจังหวัดลำปาง จำนวน 5 กิจกรรม หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง

โดยทุกโครงการฯ ผลงานของโครงการการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถอุตสาหกรรม จากการผสมผสานภูมิปัญญาของชุมชน ควรจะได้มีการเข้าร่วม เพื่อได้รับต่อยอด การพัฒนาสินค้า พัฒนาด้านการตลาด การจัดจำหน่าย และการแสดงสินค้า ทั้งนี้เพื่อให้ผลดำเนินงานวิจัยบรรลุผล สำเร็จต่อไป หรือถ้าผลงานที่ได้รับการพัฒนา ไม่สามารถสร้างหรือผลิตได้ทัน ก็ควรมีนโยบายต่างๆ ที่ เข้ามารองรับในปัดไปอย่างเนื่อง (ตามแผนงานในปี 2564) ให้เป็นลักษณะงานที่มีการประสาน ร่วมมือช่วยเหลือกัน เชื่อมต่อกันเป็นลูกโซ่ ของหน่วยงานภายในสำนักงานจังหวัดลำปางทั้งหมด เพื่อให้การพัฒนานั้นเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพในภาพรวมของจังหวัด มิใช่ต่างคนต่างทำงานของตนเอง เท่านั้น